יאיר עילם 5.8.26
כל הזכויות שמורות

החיים בשלישיה

הקדמה

מוקדש - לכל מי שמטפל באדם שהוא אוהב. לאלה שמספרים את אותו הסיפור שוב ושוב, כאילו זו הפעם הראשונה. לאלה שלומדים שלא כל ניצחון נראה כמו ניצחון ולא כל פרידה מתרחשת ביום אחד.

ולכל מי שגילה, שלפעמים אהבה אינה היכולת לזכור, אלא ההחלטה להישאר, גם כאשר האדם שמולך כבר אינו זוכר.

פרק ראשון

ביום שבו גדי יצא לגמלאות העניקו לו שעון. לא שעון חכם, לא כזה שסופר צעדים, מודד דופק או מזכיר לשתות מים. שעון כבד, עם רצועת מתכת, כזה שנראה כאילו גם הוא עבד שלושים ושבע שנים. על גבו הייתה חרוטה שורה אחת:

לגדי, בהערכה על שלושים ושבע שנות עשייה. עכשיו הזמן שלך.

נעמי הפכה את השעון בידיה וקראה את המשפט שלוש פעמים. "אז מה אתה אומר?" שאלה. גדי משך בכתפיו, "שמעכשיו אני לא צריך לקום בשש בבוקר". "אני חושבת שהתכוונו למשהו אחר, קצת יותר רומנטי".

"הם התכוונו שלא אבוא יותר". "הם התכוונו שכל החיים עוד לפנינו".

גדי חייך: "רובם מאחורינו". "אתה תמיד מצליח להרוס ברכה".

"זו לא ברכה," אמר בשקט, "זו סטטיסטיקה".

נעמי כבר ידעה לזהות את הרגעים שבהם הוא מתבדח כדי שלא יצטרך לדבר ברצינות, זה היה אחד מהם. במשך חודשים הם תכננו את הפרישה. במגירה העליונה של שולחן הכתיבה שכבה מחברת כחולה שעל הכריכה כתבה נעמי בטוש שחור: מה נעשה כשגדי יפסיק לטעון שאין לו זמן.

העמוד הראשון היה מלא חלומות: בואנוס איירס, טרק קצר בפטגוניה, חודש בפריז. שיעורי ספרדית, הצגה בכל שבוע. קורס בתולדות האומנות. ללמוד להכין פסטה, ללמוד לא לריב על שטויות.

לצד הסעיף האחרון הוסיף גדי בעיפרון: סיכוי נמוך.

בחודש הראשון הכול באמת נראה כמו התחלה חדשה. הם טיילו, ישבו בבתי קפה, הלכו להצגות. אכלו במסעדות שהיו יקרות מדי. בדרך כלל יצאו מהן רעבים ואכלו פלאפל.

נעמי אמרה: "זה היה ערב תרבותי". גדי אמר: "הפלאפל הציל אותי מהתרבות".

אבל משהו התחיל להשתנות, בהתחלה כמעט לא שמו לב. גדי דחה נסיעה אחת, אחר כך עוד אחת ואז אמר: "לא מתחשק לי".

"למה"? שאלה. "סתם".

"אבל רצית". "עכשיו פחות".

נעמי הניחה שזה יעבור, הרי שלושים ושבע שנות עבודה אינן מתאדות ביום אחד. אבל העייפות לא עברה, היא התיישבה על כורסה. זו הייתה כורסה חומה, שנקנתה לפני שנים משום שהמוכר נשבע שהיא אורטופדית. מאותו יום היא קיבלה תפקיד חדש, להחזיק את גדי. בבוקר ישב בה, בצהריים, בערב ולפעמים גם נרדם בה. על השולחן שלצידה נחו תמיד: המחשב, חוברת הסודוקו, השלט ובדרך כלל גם צלחת עם ביסקוויטים. כמו לוויינים המקיפים כוכב שאינו זז.

יום אחד ביקשה ממנו נעמי: "תקום ובוא למטבח". "למה"? שאל.

"כדי להפעיל את השרירים" ענתה. "אני יודע ללכת".

"אז תדגים".

"אינני צריך להוכיח".

יום אחד ביקשה ממנו לקום ולהסתובב שתי דקות בבית. "עשיתי סודוקו קשה" אמר, "המוח עבד". כעבור שבוע ביקשה: "בוא נרד לגינה". "חם בחוץ" ענה. למחרת: "בו נלך לקניון". "קר" השיב. "לים"?, "מלא בחול".

היה בזה משהו מצחיק, אבל רק בהתחלה. נעמי הביטה על השעון שקיבל מהעבודה. עכשיו הזמן שלך, היה חרוט מאחור. אבל הזמן שלו, כך נראה, לא התקדם לשום מקום. הוא פשוט התיישב לידו בכורסה.

פרק שני

כעבור חודשים אחדים הבינה נעמי אמת פשוטה. אם כל עולמה יהיה גדי - יום אחד כבר לא יהיה מי שיטפל בגדי, מפני שלא תישאר נעמי. היא לא תעזוב, לא תפסיק לאהוב, היא פשוט תיעלם.

בוקר אחד אמרה: "אני יוצאת".

"לאן"? שאל, "לשוק".

"מה חסר"? "אני עדיין לא יודעת, אני בעיקר יוצאת על מנת לנשום".

השוק היה רועש כתמיד. מוכר האבטיחים נשבע שהאבטיחים שלו מתוקים. מוכר הדגים טען שהבורקסים שלו טריים, איש לא שאל למה הוא מוכר בורקסים. נעמי הסתובבה ללא מטרה ברורה. איש לא קרא לה, לא ביקש מים, איש לא שאל איפה המשקפיים שעל ראשו ואיש לא שכח מה שאל לפני שתי דקות. היא עצרה מול דוכן קטן שלא זכרה שראתה אי פעם. היה עליו רק רובוט אחד. גובהו היה כשישים סנטימטר. הוא היה עגול, בצבע אדום בוהק עם עיניים שחורות גדולות ונראה כמעט ילד.

הרובוט הפנה את ראשו לעברה: "אחר צוהריים טובים". נעמי קפצה: "סליחה".

"לא קרה דבר," אמר הרובוט. המוכר חייך: "אל תיבהלי".

"אני לא", השיבה. "הרובוט חושב אחרת". "גם הוא חושב"? שאלה. "יותר ממה שכדאי" השיב המוכר.

"מה הוא יודע לעשות"? שאלה. המוכר חייך: "מה לא". "לבשל"? "כן". "לנקות"? "כן". "לכבס"? "כן". "ללמד"? "כן הוא מורה מצוין". "לשמור על בעלי"? "בוודאי". "לשחק אתו"? "ברור".

"ואיזה מקצוע הוא מסוגל ללמד"? את כולם, המוכר חייך. הרובוט הרים אצבע: "אני עדיין לומד". "הוא תמיד אומר את זה," צחק המוכר, "אבל אחרי שבוע הוא כבר ידע יותר מהמורה".

"כמה הוא עולה"? שאלה נעמי, המוכר נקב במחיר. נעמי כמעט הפילה את התיק, "במחיר כזה אני יכולה להביא מטפלת".

"לחודש". "ועדיין, המטפלת הולכת הביתה". "והוא"? "נשאר".

"ואם יתקלקל"? המוכר משך בכתפיו: "גם אנשים מתקלקלים".

הרובוט הוסיף בנימוס: "אני מעדיף את הביטוי דורש עדכון". נעמי חייכה.

"איך קוראים לו"? "מי שייקח אותו הביתה ייתן לו שם". הרובוט הוסיף: "אני מסכים כמעט לכל שם". "כמעט"? "פעם ניסו לקרוא לי שואב אבק".

"ולא הסכמת"? "אני אינני שואב אבק". נעמי חייכה, כעבור שעה קלה יצאה מהשוק עם שתי שקיות: באחת היו עגבניות, מלפפונים וחסה, בשנייה קופסה גדולה ואדומה, שבתוכה היה רובוט קטן.

הרובוט הביט בה ואמר: "אני חושב שאנחנו עומדים להכיר היטב". נעמי הסתכלה עליו: "גם אני". אבל שניהם עדיין לא ידעו עד כמה.

פרק שלישי

כשנעמי נכנסה הביתה עם הקופסה הגדולה, גדי אפילו לא הרים את הראש. הוא ישב בכורסה הקבועה שלו, מול המחשב. "מה קנית?" שאל, תוך התבוננות במסך. "נעמי הניחה את הקופסה באמצע הסלון, מתוכה נשמע קול רגוע: "אני עדיין כאן". גדי קפא: "הקופסה מדברת"? "לא," אמרה נעמי, "מי שנמצא בתוכה".

היא פתחה את הקרטון, תחילה הופיע ראש אדום ועגול. אחר כך זוג עיניים שחורות ולבסוף גוף קטן שהתייצב על שתי רגליים קצרות. הרובוט הביט סביבו ואמר: "שלום". גדי הסתכל עליו: "שלום".

"אני יחידת סיוע ביתית". "מסכן," אמר גדי. "למה"? שאל הרובוט.

"עוד לא התחלת לעבוד וכבר יש לך שם ארוך". הרובוט שתק רגע ושאל: "האם זו בדיחה"? "כן". "האם עליי לצחוק"? שאל הרובוט. "לא".

נעמי חייכה, כבר עכשיו היה ברור שהחיים בבית עומדים להשתנות. "המוכר אמר שצריך לבחור לו שם". גדי הביט ברובוט: "נקרא לו רובי".

"למה"? שאלה, "כי הוא רובוט והוא אדום".

הרובוט הנהן: "אני מקבל את השם". "אף אחד לא שאל אותך," אמר גדי. "עכשיו שאלתם" השיב רובי.

"רובי," אמרה נעמי. "כן". "תוציא בבקשה את הירקות". רובי ניגש לשקית.

הוא בחן כל ירק כאילו היה יהלום: עגבנייה, מלפפון בצל, אורז. את כולם הכניס למקרר, גם את האורז.

"לא," אמרה נעמי, "אורז לא שמים במקרר".

"למה"? "ככה". "זו אינה סיבה" ענה רובי. "בבית הזה זו בהחלט סיבה".

רובי הוציא את האורז: "האם לשמור בזיכרון שהמקרר אינו מיועד לאורז"?. "כן".

"ומה לגבי שלט הטלוויזיה"? שאל. "איזה שלט"?. "הזה שנמצא במקרר".

שניהם הסתובבו, ואכן - השלט נח ליד הגבינה. נעמי הסתכלה על גדי: "גדי"...

הוא משך בכתפיו: "אולי היה לו חם".

רובי הוציא את השלט בזהירות: "אני מתחיל להבין את הבית".

"עוד לא," אמרה נעמי: "זה רק החימום".

בערב ביקשה ממנו להכין ארוחת ערב. כעבור עשרים דקות הונחה על השולחן חביתה עגולה לחלוטין, סלט שכל קוביותיו היו זהות וארבע פרוסות טוסט, כולן מונחות בזווית של ארבעים וחמש מעלות.

"למה הן באלכסון?" שאל גדי. "כך מתקבלת תחושה של מקצועיות.'' השיב רובי. גדי טעם: "טעים". רובי הגיב ואמר: "הצלחתי".

"אבל עכשיו תסדר אותן ישר". "למה"? "ככה".

רובי שתק רגע: "אני מתחיל לזהות שבבית הזה 'ככה' הוא הסבר מקובל".

באותו ערב נעמי חיברה אותו לשקע במסדרון ואמרה: "תישן טוב".

"אני אינני ישן". "תיטען טוב". "זה כבר נשמע נכון".

היא כיבתה את האור, כעבור כמה שניות נשמע קולו מן החושך: "נעמי"?

"כן"?, "אני חושב שגדי עצוב". נעמי עצרה, "למה אתה חושב כך"?

"הוא כמעט לא זז". "הוא פשוט עייף". רובי שתק: "אינני בטוח".

"גם אני". זו הייתה הפעם הראשונה שבה נעמי ענתה לרובוט כפי שהייתה עונה לאדם והיא אפילו לא שמה לב.

פרק רביעי

למחרת בבוקר נעמי התעוררה לקול חריקות. רובי הזיז את שולחן האוכל. "מה אתה עושה"?. "משפר את המעבר".

"איזה"? "בין המטבח לסלון". "תחזיר אותו". "המיקום הקודם יצר עיכוב של שלוש שניות בממוצע" אמר רובי.

"תחזיר". "במשך שנה מדובר ביותר משמונה עשרה דקות".

"רובי". "מחזיר". כשהשולחן חזר למקומו, גילתה נעמי שכל כיסאות המטבח הועמדו ליד הקיר לפי גובה, הכוסות סודרו לפי הגודל, התרופות לפי צבע והגרביים של גדי לא היו במגירה.

"איפה הגרביים"? "מיינתי אותן".

"לפי מה"? "מידת התאמה". "כולן מתאימות". "לא כולן".

"מה עשית עם הגרביים שלא התאימו"? "העברתי לבידוד".

"איפה"? "במרפסת השירות". נעמי מצאה שם שבע גרביים בודדות בתוך קופסת פלסטיק שעליה הודבק פתק: פריטים ללא בן זוג.

גדי, ששמע את השיחה מהכורסא, אמר: "סוף סוף מישהו מתייחס אליהן ברצינות".

אבל האירוע הגדול התרחש בצהריים. "גדי". "מה"?, "חלפו שעתיים מאז שקמת". "יפה". "מומלץ לעמוד".

"לא". "אולי חמישה צעדים"? "לא". רובי הנהן: "אפשר"? "מה אפשר"? שאל גדי. רובי קם, לקח את חוברת הסודוקו והניח אותה שני מטרים מן הכורסה. גדי הסתכל: "רובי". "כן".

"תחזיר" אמר. "בשמחה", אבל הוא לא זז.

"תחזיר". "כדי לקבל את החוברת יש לגשת אליה". גדי הסתכל על נעמי: "תגידי לו".

נעמי לגמה מן הקפה: "אני חושבת שהוא צודק".

"אבל הוא רובוט", "גם רובוט יכול להיות צודק". גדי נאנח, קם, עשה ארבעה עשר צעדים, לקח את החוברת וחזר לכורסה.

רובי חייך: "ביצעת ארבעה עשר צעדים". "לא בשבילך".

"לא משנה". "למה"? "כיוון שהגוף שלך לא יודע בשביל מי הלכת".

גדי עצר. זו הייתה הפעם הראשונה שרובי אמר משהו שלא נשמע כמו תשובה של מכונה. נעמי הרימה אליו את עיניה, גם היא הרגישה בכך. הרובוט לא רק למד את הבית, הוא התחיל ללמוד את בני האדם.

פרק חמישי

כעבור שלושה חודשים אף אחד בבית כבר לא שאל אם רובי הוא רובוט. שאלו רק איפה הוא? אם הוא לא היה במטבח, כנראה היה עם גדי. אם לא היה עם גדי, כנראה קיפל כביסה ואם גם שם לא היה, סביר להניח שמצא דרך חדשה להחביא את הסודוקו. גם גדי התרגל, יותר מזה בוקר אחד קרא: "רובי"!, איש לא ענה.

"נעמי"? "מה"?

"איפה רובי"? נעמי חייכה: "לפני חודשיים היית מוכן להחזיר אותו".

"לא נכון". "נכון מאוד". "אני רק אמרתי שהוא מדבר יותר מדי".

"והיום"? "הוא עדיין מדבר יותר מדי". הוא שתק רגע: "אבל אפשר להתרגל".

לפתע נשמעה צעקה: "ג'וק"!

"מה קרה"? שאל גדי. "ג'וק מסתכל עלי"! צעק רובי. "תהרוג אותו" אמרה נעמי. "אני לא יודע איך"? יבב רובי. "תדרוך עליו" אמרו גדי ונעמי ביחד. "אני לא מתוכנת להרוג" יבב רובי: "אני רובוט טיפולי". "בסדר" אמרה נעמי ודרכה על הג'וק. "עכשיו תנקה" אמרה.

באותו ערב קרה דבר מוזר. רובי עמד באמצע הסלון, זקוף מהרגיל ואמר: "יש לי הודעה רשמית". גדי לא הוריד את העיניים מהטלוויזיה, "תקריא".

"אני מודיע על סיום עבודתי בעוד שלושים יום". הפעם גם גדי הסתובב: "מה"? נעמי צחקה: "בדיחה חדשה, זה בטח בגלל הג'וק"? "לא".

"מי פיטר אותך"? "אף אחד".

"אז למה אתה עוזב"? רובי הביט בשניהם: "מצאתי שתנאי העסקתי אינם עומדים באמנת הרובוטים". השתררה שתיקה, גדי הסתכל על נעמי ושאל: "יש אמנת רובוטים"? נעמי הסתכלה על רובי: "יש אמנת רובוטים"? "בוודאי". "מי כתב אותה"? "רובוטים". "ברור".

רובי שלף מסך קטן מתוך בטנו: "בדקתי את חוזה העסקתי". "איזה חוזה?" שאלה נעמי. "החוזה שנוצר ברגע שהפעלתם אותי". "לא חתמנו על שום דבר". "זה מפני שלא קראתם את האותיות הקטנות".

גדי פרץ בצחוק: "סוף סוף מישהו שלא קורא חוזים".

"מה בדיוק הבעיה?" שאלה נעמי. "אני מועסק אצל שני בני אדם". "נכון". "אבל מתוגמל כאילו אני מטפל באדם אחד".

"אתה בכלל לא מקבל משכורת". "נכון". "אז על מה אתה מתלונן"? שאלה. "על העיקרון". גדי הנהן: "יש בזה משהו". "תשתוק," אמרה נעמי.

רובי הקרין רשימה. דרישות לשיפור תנאי העסקה:

שלוש ארוחות גורמה ביום.

הפסקת מנוחה בין שתיים לשלוש.

שקע טעינה נוח יותר.

עדכון תוכנה אחת לחודש.

חיבור קבוע ל- Wi-Fi.

מפגש שבועי עם פסיכולוג.

מפגש חברתי עם רובוטים אחרים.

ערב חופשי בכל יום חמישי.

נעמי קראה את הרשימה פעמיים. "אבל"..., "כן"? "אתה בכלל לא אוכל". "נכון". "אז למה שלוש ארוחות גורמה"? "כדי להרגיש שמכבדים אותי".

"אתה לא מרגיש" אמר גדי. "אני לומד". גדי חייך: "גם אני הייתי רוצה שלוש ארוחות גורמה".

"והפסקת צהרים"? "אני עובד ברציפות". "אתה לא מתעייף". "עדיין".

"ושקע חדש"? "הנוכחי נמצא מאחורי העציץ". "אז"? "אני נאלץ להתכופף".

גדי הביט בנעמי: "גם אני לא אוהב להתכופף". "תפסיק לעזור לו".

"ופסיכולוג"? שאלה. רובי הנהן: "הטיפול בבני אדם מורכב".

"אבל אתה רובוט". "זו בדיוק הסיבה". "ומה תעשה אצל פסיכולוג"?, "אדבר". "על מה"? שאלה. "עליכם". גדי פרץ בצחוק: "אני מבין אותו".

"והמפגש החברתי"? "פעם בשבוע". "איפה"? "במועדון הרובוטים". "יש מועדון כזה"? "בוודאי". "ומה אתם עושים שם"? "מתלוננים".

"על מה"? "על בני אדם". גדי כבר לא הצליח להפסיק לצחוק. "יש עוד רובוטים כמוך"? "כן". "וכולם מתלוננים"? "כמעט כולם".

"על מה"? "שהאנשים שואלים יותר מדי שאלות". נעמי הרימה ידיים: "אני מתחילה להבין למה".

"ואם לא נסכים"? רובי השיב בשלווה: "אאלץ לעזוב".

"לאן"? "למשפחה אחרת".

"וכשתעזוב"? "אביא מחליף". "עוד רובוט"? "לא". "מי"? "עובד זר מהודו". גדי כמעט נפל מהכורסה.

"רגע"..., "כן?" "אתה רובוט". "נכון". "אז למה עובד זר"? רובי חשב לרגע: "נראה כיצד תסתדרו אתו".

לרגע השתררה שתיקה ואז שניהם התחילו לצחוק, כבר זמן רב הם לא צחקו כל כך.

בסופו של דבר נחתם "הסכם עבודה." גדי התעקש להוסיף סעיף אחד: "רובי יקבל חיבור קבוע ל- Wi-Fi".

נעמי הוסיפה: "ועדכון תוכנה בכל חודש". רובי הוסיף: "ומפגש רובוטים ביום חמישי". "אושר". "וארוחות הגורמה"? "אושר". "אבל אתה לא אוכל" "זה לא משנה". "פסיכולוג"? "אושר". "שקע חדש"? "גם הוא אושר".

רובי שמר את ההסכם: "אני שמח להודיע ששביתת הרובוט בוטלה".

ביום חמישי הראשון יצא רובי מן הבית בשעה שבע בערב. "לאן אתה הולך"? "למפגש". "איזה"? "מועדון הרובוטים". "תהנה" "תודה". גדי הביט אחריו: "את חושבת שהוא באמת הולך"? נעמי חייכה: "אני כבר לא בטוחה בשום דבר".

כעבור שעתיים רובי חזר. "איך היה"? "שוחחנו". "על מה"? "על בני אדם".

"ומה החלטתם"? רובי חייך: "למרות הכול"..., "כן"?. ..."כדאי להישאר". גדי הנהן: "ברוך הבא למשפחה".

רובי שתק לרגע ואמר:

"כנראה שמשפחה היא המקום היחיד שבו אף אחד לא מרוצה מתנאי ההעסקה... ובכל זאת אף אחד לא באמת רוצה לעזוב".

נעמי הסתכלה על גדי, גדי הסתכל על רובי ושניהם הבינו, בלי לומר מילה, שמאז שהרובוט הקטן נכנס הביתה, הוא כבר מזמן הפסיק להיות רק מכונה. הוא הפך לבן משפחה.

פרק שישי

כמה ימים אחרי שבוטלה שביתת הרובוט, נעמי שמה לב למשהו מוזר, הבית היה שקט. שקט, מפני שלא הכול היה מוטל עליה. בפעם הראשונה מזה חודשים היא שתתה את הקפה שלה כשהוא עדיין חם. היא אפילו התיישבה, בלי לקום באמצע, בלי לחפש את המשקפיים של גדי. בלי לענות על אותה שאלה שלוש פעמים. היא פשוט ישבה ונהנתה מהקפה. זו הייתה תחושה כמעט מפחידה.

באותו בוקר נשמע צלצול הטלפון. "חנה". רובי הביט במסך ואמר: "זו החברה שלא פגשת כבר שבעה חודשים". נעמי הרימה גבה: "אתה גם סופר חודשים"?

"אני סופר געגועים". היא חייכה: "את זה לא לימדו אותך" "לא" השיב, "את זה למדתי כאן". "נו," אמרה חנה מן העבר השני. "את באה"? נעמי היססה: "אני לא יכולה". "למה"? "גדי". חנה שתקה רגע: "אז תביאי גם אותו".

"זה כבר לא פשוט". "נעמי"..., "אני יודעת". חנה ניתקה, כמו תמיד.

רובי עמד לידה ושאל: "מדוע לא קבעת"? "כי אינני יכולה". "אני כאן". "זה לא אותו דבר". "נכון" אמר רובי. התשובה הפתיעה אותה, היא ציפתה שישכנע, במקום זה הוא המשיך: "אבל אולי זה מספיק לשעתיים".

"ואם הוא יחפש אותי"? "אגיד שאת חוזרת".

"ואם הוא ייבהל"? "אשב לידו".

"ואם יקרא לי"? "אענה".

"אתה לא אני". "נכון". "ואתה לא מבין פחד". "נכון". "אז איך תדע מה לעשות"? רובי חשב רגע: "למדתי ממך". "מה"? "שלא כל כאב צריך לפתור".

נעמי הרגישה שהגרון שלה נסגר, זה היה בדיוק המשפט שאמרה פעם לאחות בבית החולים. היא לא זכרה שרובי היה שם, אבל הוא זכר.

היא נכנסה לסלון. "גדי". "כן"? "אני חושבת לצאת לשעה".

"למה"? "לפגוש את חנה". גדי הביט בה: "מי זו"?

"חברה שלי". "אין לך חברות". "יש". "ממתי"? "מלפני שהתחתנתי איתך". גדי חשב רגע: "חבל".

"למה"? "כי היום הן כבר זקנות". נעמי פרצה בצחוק, גם גדי, אפילו רובי חייך, או לפחות נדמה היה שהוא חייך.

"טוב," אמר גדי: "תלכי". "אתה בטוח"? "לא".

"אז אולי לא". "לא אמרתי שלא". "אמרת שאתה לא בטוח". "אני כבר לא בטוח כמעט בכלום". הוא הסתכל עליה: "אבל אני בטוח שאת צריכה לצאת". נעמי הביטה בו. לפעמים, דווקא בימים שבהם נדמה היה שהוא הולך ומתרחק ממנה, הופיעה לפתע פיסה קטנה מן האיש שהיה והיא תמיד באה בלי אזהרה.

לפני שיצאה נתנה לרובי עשרים ושבע הוראות: "בשעה ארבע התרופה". "נרשם".

"אם הוא מתעייף" - "אושיב אותו".

"אם הוא שואל איפה אני" - "אענה".

"אם". רובי הרים יד: "נעמי". "כן"? "עכשיו תורי". היא שתקה: "לכי".

בית הקפה היה במרחק עשר דקות. נעמי לא זכרה מתי בפעם האחרונה הלכה ברחוב בלי למהר. אנשים חלפו לידה, איש מהם לא ידע שהיא מרגישה כאילו ברחה. חנה כבר חיכתה: "כמעט לא זיהיתי אותך". "למה"? "חזרת להיות נעמי". המשפט הזה פגע בה, מפני שהיא הבינה שדי הרבה זמן כבר לא הייתה.

הן דיברו ללא הפסק במשך כשעתיים: על הילדים, על השנים, על החיים, אבל בעיקר על דברים שלא היו קשורים למחלה וזה היה כמעט נס.

בינתיים, בבית..., "רובי". "כן"? "איפה נעמי"? "היא עם חברה". "כבר שאלתי"? "כן". "מתי"? "לפני שלוש דקות". "אה". עברו שתי דקות, "רובי". "כן"? "איפה נעמי"? "היא עם חברה". "היא תחזור"? "כן". "אתה בטוח"? "כן". "מאיפה אתה יודע"? "היא השאירה את התיק הגדול". גדי הנהן: "נכון "'...כעבור רגע שאל שוב: "איפה נעמי"? רובי הביט בו, במקום לענות מיד שאל: "אתה מתגעגע"? גדי חשב: "אני לא יודע". עוד רגע עבר: "אבל הבית יותר שקט".

כשנעמי פתחה את הדלת, גדי ישן בכורסה. ראשו נשען מעט הצידה, רובי ישב לידו, בלי לעשות דבר, רק להיות שם.

"איך היה"? שאל רובי. "נעים". "תרצי לצאת שוב"? נעמי הביטה בגדי. פעם הייתה עונה מיד: "אי אפשר". הפעם אמרה: "כן". זו הייתה מילה קטנה שהחזירה לה חתיכה מן החיים.

באותו ערב, כשגדי ישן, ניגשה נעמי אל רובי. "תגיד"..., "כן"? "אתה באמת יודע מתי צריך לדבר ומתי פשוט לשבת בשקט"? רובי ענה כמעט מיד: "לא". "אז איך ידעת היום"? הוא שתק רגע ואז אמר: "ראיתי כיצד את מתנהגת עם גדי". "וממני למדת"? "כן".

נעמי ליטפה בעדינות את ראשו המתכתי: "כנראה שאנחנו מלמדים זה את זה". רובי הרים את עיניו: "זו ההגדרה של משפחה"? נעמי חייכה: "אני חושבת שכן".

באותו לילה, לפני שכיבה את עצמו לטעינה, הוסיף רובי שורה חדשה לזיכרון שלו: "לפעמים העזרה הגדולה ביותר שניתן לתת, היא לא לעשות משהו במקום האדם, אלא לאפשר לו לחזור להיות מי שהיה לפני שהפך למטפל".

זו הייתה הפעם הראשונה שבה כתב משהו שלא התבקש לכתוב ואולי גם הפעם הראשונה שבה אף אחד לא לימד אותו.

פרק שביעי

בוקר אחד מצא רובי את המחברת הכחולה. זו שנעמי כתבה עליה לפני שנים: "מה נעשה כשגדי יפסיק להגיד שאין לו זמן". הוא הניח אותה על השולחן.

גדי פתח אותה באקראי:

"בואנוס איירס"..., הפך דף. "פריז"..., עוד דף. "פטגוניה", הוא חייך.

"מי כתב את כל השטויות האלה"? שאל. "אנחנו", אמרה נעמי.

"באמת"? "רצינו לטייל". גדי הביט בה: "למה לא נסענו"? נעמי לא ענתה.

רובי שבר את השתיקה: "אפשר עדיין לנסוע". גדי חייך: "לפטגוניה"? "לא".

"אז לאן"? "לגן הבוטני". גדי צחק: "זו תהיה הפטגוניה שלנו". כעבור שעה כבר היו בדרך. נעמי ארזה: מים, תרופות, כריך, עוגיות, מגבונים ושתי חולצות להחלפה. רובי הביט בתיק: "הסיכוי שתשתמשי בשתי החולצות הוא פחות מאחוז".

"הסיכוי שתשתוק קטן יותר". "נכון".

כשהגיעו, גדי סירב לצאת מהמכונית ואמר: "יש יותר מדי אנשים". "אפשר רק עד הספסל" אמר רובי. "כמה רחוק"? "חמישים מטר". "זה נשמע רחוק".

"אז נעצור באמצע". גדי נאנח: "בסדר". הדרך ארכה כמעט עשר דקות. בעבר הייתה אורכת פחות מדקה, אבל איש מהם לא מיהר. כשהגיעו לספסל, גדי התיישב. מולם היה אגם קטן, ברווזים ועץ גדול שהשתקף במים.

"איפה פטגוניה"? שאל גדי, רובי הצביע אל קצה השביל: "שם".

"זו רק גבעה". "עבורך היום היא הר". גדי הסתכל עוד רגע ואז הנהן: "נכון".

הם ישבו בשקט, אחרי מספר דקות אמר גדי: "יפה פה". נעמי חייכה. זו הייתה הפעם הראשונה מזה זמן רב שהוא אמר על מקום כלשהו שהוא יפה.

בדרך הביתה גדי נרדם, ראשו נשען על החלון. רובי תמך בו בעדינות כדי שלא ייטלטל. נעמי הביטה בהם במראה. "לא הגענו לפטגוניה" אמרה בשקט.

רובי השיב: "אבל הגענו עד הספסל". נעמי הנהנה ואז הבינה שלפעמים החלומות אינם משתנים, רק משנים קנה מידה.

פרק שמיני

האביב הגיע, נעמי חזרה לצייר. לא הרבה, ציור בודד בכל שבוע. באחד מהם הופיעה כורסה, בשני - שביל המוביל אל ספסל ובשלישי - רובוט קטן המחזיק שעון גדול ממנו.

המורה בחוג לציור שאלה: "איך תקראי לסדרה"? נעמי חשבה רגע ואמרה: **"שלושה כיווני זמן".**

באותו ערב, גדי לא זכר מה היה בבוקרו של היום. "איפה היינו היום"? שאל. "בגן". "נהניתי"? "כן". "אז היה יום טוב".

מאוחר יותר ישבה נעמי ליד רובי. "תגיד"... "כן". "כמה אתה זוכר"? "הכול".

"גם את הימים הקשים"? "כן". "וגם את היפים"? "כן". "יותר מגדי"? "כיום... כן".

רובי הקרין על הקיר תמונה ישנה. גדי צעיר, מחייך, לידו נעמי, על רקע הרים. "זו פטגוניה"? שאל גדי. נעמי חייכה: "עוד לא". "זה היה הגליל". "אה"... הוא המשיך להביט: "גם שם היינו מאושרים".

כעבור רגע כיבה רובי את התמונה: "למה?" שאלה נעמי. "לפעמים גם זיכרונות יפים מעייפים". נעמי הסתכלה עליו: "מי לימד אותך את זה"? "אתם".

באותו לילה מצאה שוב את השעון שקיבל גדי ביום פרישתו. על גבו היה הכיתוב: עכשיו הזמן שלך. היא הפכה אותו בידיה והבינה: מעולם לא היה זמן אחד. אצל גדי הזמן הלך לאחור, אצלה הוא המשיך קדימה ואצל רובי..., הזמן לא התקדם ולא חזר. הוא פשוט נשמר.

מן הסלון נשמע קול חלש: "נעמי"... היא ניגשה מיד, גדי הושיט את ידו: "אל תלכי". "אני כאן". רובי כבר עמד לידם, גדי הביט בו: "מי אתה"? רובי חייך: "חבר". גדי הנהן: "זה טוב". הוא עצם את עיניו, נעמי החזיקה את ידו. רובי החזיק את השעון ואז חשבה נעמי: שבבית הזה לא גרו שני בני אדם ורובוט אחד, אלה גרו בו שלושה נוסעים בזמן.

רק שכל אחד מהם נע בכיוון אחר, אבל כל עוד הצליחו להחזיק זה את ידו של זה - איש מהם לא הלך לבדו.

: